

PROFESJONSKVALIFISERING SOM KONTEKST FOR VEILEDNING – Å LÆRE AV, OM OG MED HVERANDRE

Professor em. Sidsel Tveiten
USN 28/11-23, kl. 10.30-11.10

Tusen takk for invitasjonen!

Kort tid, det innebærer at jeg har gjort noen valg i dette innlegget...

Og, det innebærer at jeg selvsagt har valgt det jeg selv syns er særlig viktig i denne sammenheng...(konferansens fokus: profesjonskvalifisering)

Og da kan det jo hende at dere tenker videre etterpå ...og det, stimulere til refleksjon, det er jo i tråd med veiledningens hensikt...

STIKKORD FOR INNLEGGET:

Profesjonskvalifisering

Veiledning

TPS veiledning

HVA ER EN PROFESJON?

Kjennetegn:

- * Utdanning (3-6år?) (faglig og vitenskapelig kunnskap, bl.a.)
- * Praksis tilknyttet
- * Autonomi i faglige beslutninger
- * Etikkodeks
- * Fagforening
- * Fagutøvelsen er hovedinntektsgrunnlaget

Omstridt...dette er en slags sammenfatning

HVILKE PROFESJONER ER RELEVANTE I DENNE SAMMENHENG?

Vernepleiere?

Sykepleiere?

Sosionomer?

Lærere?

Barnevernspedagoger?

Fysioterapeuter?

Ergoterapeuter?

Leger?

Tannleger?

Prester?

M.a.o. , helse- og sosialfaglige profesjoner og pedagoger?

OG HVA ER KONTEKSTEN DISSE PROFESJONENE ARBEIDER I?

Helsetjenesten?

Skolen?

Sosialtjenesten?

Hva preger disse tjenestene?

Mangfold (etnisitet, folkegrupper, sosial setting etc...)

Tverrfaglighet

Behov for flere «hoder og hender»

Bare de sykeste syke er på sykehus, mange er hjemme og må hantes med helseutfordringer selv...

Syn på mennesket og helse varierer, men sterke føringer for empowerment (3 prinsipp)? Jfr. Kjerkhol: Planlegge alderdommen...sørg for å ha ...m.a.o., ta ansvar for deg selv...

Jfr. Helsepolitiske føringer: brukermedvirkning og tverrfaglighet...

Elevmedvirkning i skolen, tverrfaglighet i læringsmiljø...

Digitalisering, kunstig intelligens

HVILKE KVALIFIKASJONER ER NØDVENDIGE ?

Fagpersonene skal **UTØVE** praksis, ta selvstendige avgjørelser på faglig, vitenskapelig og etisk grunnlag

Fagpersonene skal utøve sin praksis i **tverrfaglig sammensatte tjenester** (samarbeide)

De skal utøve sitt fag i **samarbeid med brukere og deres pårørende** (brukermedvirkning) (helse, skole og sosial, vekt på medvirkning...)

De må kunne forholde seg til og bruke digitale verktøy

De skal legge til rette for læring, altså må de ha pedagogisk kompetanse

De skal bidra til å utvikle helsekompetanse (forstått som...), altså må de ha helsepedagogisk kompetanse (helse nå også mer eksplisitt i skole , livsmestring)

Kulturkompetanse

Selvivaretakelse

OPPSUMMERT - HVILKEN KOMPETANSE SKAL UTVIKLES HOS STUDENTENE I PROFESJONSKVALIFISERINGEN?

Vitenskapelig kompetanse

Faglig kompetanse

Etisk kompetanse

Kompetanse til samhandling, veiledning og kommunikasjon

Tverrprofesjonell eller transprofesjonell kompetanse

Kulturell kompetanse

Selvivaretakelseskompetanse

Refleksjonskompetanse

Utøvelseskompetanse...baseres på alt nevnt over

HVEM VEILEDER OG VEILEDES I DENNE KONTEKSTEN?

Veiledning av **studenter** i profesjonsutdanninger (praksisfeltets profesjonsutøvere, master og bachelor)

Veiledning av **profesjonsutøvere** (andre profesjonsutøvere med/uten formell veilederkompetanse)

Mange av oss veileder andre OG er **selv i veiledning** (metaveiledning)

Videre her nå: Veiledning på UTØVELSEN...og veiledning av studenter i praksis (ikke på veiledning på masteroppgaver...)

HVA ER VEILEDNING?

Veiledning er en formell, relasjonell og pedagogisk **istandsettingsprosess** rettet mot at mestringskompetanse styrkes gjennom en DIALOG basert på kunnskap og humanistiske verdier (Tveiten, 2006)

Altså, veiledning er en prosess som hjelper veisøker til å **bli i stand til** noe...

Veileder legger til rette for læring...

Må SELV bruke kompetansen..

NOEN MULIGE KONSEKVENSER FOR VEILEDNING I PROFESJONSKVALIFISERING

Veiledningen må fokusere på selve UTØVELSEN

Hvordan veilede på utøvelsen? Fysisk og/eller digital

Veileder er sammen med studenten eller studentene i utøvelsen og har dialog (veiledning) etter dette?

Ta videoopptak av reelle situasjoner, sitte sammen og analysere, veilede?

Simulering

Utøvelsen i denne sammenheng skjer i en **tverrfaglig kontekst, PRAKSIS ER TVERRFAGLIG og/eller TVERRPROFESJONELL**

Men, hva lærer studenter om dette? Hvordan vektlegges dette i utdanningen?

TPS ELLER IPE (ENGELSK: INTERPROFESSIONAL EDUCATION)

Tverrprofesjonell samarbeidslæring (TPS) er den prosessen der studenter fra to eller flere profesjonsutdanninger lærer av, med og om hverandre med mål om å utvikle tverrprofesjonell samhandlingskompetanse (Kunnskapsdepartementet 2012)

Veiledning er en nøkkelfaktor for å lykkes med TPS (Howkins og Bray, 2008).

Veiledning i TPS har vært lite fokusert og forsket på, men veiledningen påvirkes av konteksten, veileders erfaring og veiledningsstrategier (Reeves, 2016).

MANGE BEGREP

Enfaglig eller fellesfaglig – en gruppe fagfolk med samme fag samarbeider

Flerfaglig – flere fag eller profesjoner samarbeider, men jobber individuelt, holder seg innen sitt eget fag; forteller hverandre kanskje hva de har gjort eller vil gjøre

Tverrfaglig eller tverrprofesjonelt – samarbeid på tvers av fag eller profesjon, kombinerer kompetanse, drar veksler på hverandre, enighet om mål og midler, jobber sammen, innen profesjonsområdet, bringer kompetanse inn i teamet

Transfaglig – **profesjons** – eller **fagoverskridende** samarbeid felles perspektiv, felles teorier, deler rollen som ekspert og bringer nye perspektiv inn

Fag og profesjon, hva med 3.person? Bruker, elev, pasient... (Jfr. Askheim 2014, samproduksjon)

Erfaring: Vi kaller det tverrfaglig samarbeid, men det er kanskje mer flerfaglig????

VEILEDNINGEN MÅ

Bidra til TPS læring

Hvordan veilede i TPS?

Kombinere fysisk og digital veiledning?

Stimulere til refleksjon

Være tidseffektiv, både mht praksis og veiledning...andre måter å lære utøvelse på enn å ha direkte kontakt med pasient, elev? (digitalt, simulering...)

EN REFLEKSJONSMETODE SOM EKSEMPEL PÅ VEILEDNING I TPS GRUPPE

Deskriptiv refleksjon

Dialogisk refleksjon

Kritisk refleksjon

Etisk refleksjon

I grupper, her: flerfaglig **sammensatt (studenter fra ulike utdanninger)**

Veiledningen bidrar til at de lærer av, om og med hverandre...

DESKRIPTIV REFLEKSJON

Studenten (e) forteller om en erfaring fra praksis, felles eller som en har erfart, hva skjedde, hva gjorde de, hvem sa hva, hvordan de selv reagerte (følelser, kropp)

DIALOGISK REFLEKSJON

Hvordan kan hendelsen forstås? (ulike faglige forklaringer eller forståelser deles)

Hva i teori og forskning kan hendelsen ses i lys av?

KRITISK REFLEKSJON

Hva er de fornøyd med og hvorfor?

Hva kunne vært gjort annerledes? Fordeler og ulemper?

Hva har de lært?

Hva kan de ta med seg videre?

ETISK REFLEKSJON

Hvilke etiske utfordringer, problem eller dilemma møtte de?

Hvilke valg tok de?

Hva styrte valgene (verdier, erfaringer, teori)?

Hvordan håndterte de utfordringene?

Hvilke etisk modell eller teori kan dette knyttes til?

Hvordan forholde seg til uetisk praksis?

SPØRSMÅLENE

- * kan varieres
- * tilpasses situasjonen

Når studenter fra ulike utdanninger på denne måten reflekterer sammen lærer de om, av og med hverandre...

De kan bli tryggere på egen og andres kompetanse og dermed lettere samarbeide i praksis og etter endt utdanning.

HVA TENKER DERE OM DETTE?

TUSEN TAKK FOR AT DERE LYTTET TIL MEG!

LITTERATUR

Askheim, O.P. (2014). Fra empowerment til samproduksjon. Vitalisering eller tåkelegging av empowermentperspektivet? I: Tveiten, S. og Boge, K. (red.). *Empowerment i helse, ledelse og pedagogikk – nye perspektiver* (Oslo: Gyldendal Akademisk).

Howkins, E. og Bray, (2008). Through the PIPE. I: Howkins, E. og Bray, J. (red.). *Preparing for interprofessional teaching: theory and practice*. Oxford: Radcliff Publishing

Kunnskapsdepartementet (2012). *Utdanning for velferd. Samspill i praksis*. Meld. St.13 (2011-2012). Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Reeves, S. m.fl. (2016). Using a meta-ethnographic approach to explore the nature of facilitation and teaching approaches employed in interprofessional education. *Medical Teacher*, 38 (12), 1221-1228.

Tveiten, S. (2006). *The public health nurses' client supervision*. PhD Thesis. Universitetet i Oslo.